

Małgorzata Gasik



Sześciolatek w dobrych rękach

Bardziej samodzielne, odważne, pewne siebie i swoich możliwości – tak o sześciolatkach-pierwszoklasistach opowiadają nauczyciele ze szkół podstawowych uczestniczących w projekcie Szkoła Przyjazna Sześciolatkowi, który zrealizował płocki wydział Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli pod patronatem Mazowieckiego Kuratora Oświaty.

– *Muszę jeszcze popracować nad tą literką, nie wyszła tak jak potrzeba* – mówi pewnym siebie głosem sześciolatek pierwszoklasista i odważnie, bez obawy o konsekwencje, podnosi czerwony lizak, który oznacza mniej więcej „nie opanowałem dobrze umiejętności poprawnego pisania litery”. Tak, zamiast tradycyjnych ocen, wygląda oparte na samoocenie ocenianie kształtujące w klasach I ośmiu szkół podstawowych z Płocka i okolic, które od września 2012 roku uczestniczą w projekcie Szkoła Przyjazna Sześciolatkowi. Podstawówki zgłosiły się do udziału, ponieważ świadome nadchodzących zmian w edukacji wczesnoszkolnej chcą jak najlepiej przygotować się do pracy z najmłodszymi uczniami (obowiązkowy nabór wszystkich sześciolatków w roku szkolnym 2014/2015). Obecnie do klas I najczęściej trafiają sześciolatki dojrzałe emocjonalnie, społecznie, fizycznie i intelektualnie, za dwa lata przyjdą wszystkie, również te, które nie osiągnęły gotowości szkolnej. A taka sytuacja wymaga zmiany nastawienia i dotychczasowych metod pracy.

/// **Nauczyciel musi dostosować pracę na lekcji do potrzeb i możliwości małych uczniów, aby bez obaw i z radością chodzili do szkoły.**

Taryfy ulgowej nie było, czyli sześciolatek wymaga poświęceń

O tym, że szkoły zdają sobie sprawę z problemu, jakim jest stworzenie do 2014 roku odpowiednich warunków na przyjęcie wszystkich sześciolatków do klas I, świadczy ogromne zainteresowanie placówek, które zgłosiły się do udziału w projekcie. Na liście znalazły się dwie szkoły z Płocka: Szkoła Podstawowa nr 11 i Zespół Szkół nr 2, szkoły podstawowe z Sikorza, Teodorowa, Sokołowa, Piotrkówka oraz Szkoła Podstawowa nr 2 i Szkoła Podstawowa nr 3 z Sierpca. Już podczas spotkania inauguracyjnego projekt jego autorka Bogumiła Ogrodowczyk, nauczyciel konsultant płockiego wydziału MSCDN, zaznaczyła, że taryfy ulgowej w realizacji nie będzie. – *Wymagania wobec szkół są duże, ale tylko w ten sposób będziemy mogli osiągnąć zamierzony cel.* I dodała – *To nauczyciel, we współpracy z rodzicami, ma wspomóc dziecko w łagodnym przekroczeniu progu szkolnego, nie zapominając, iż między dziećmi sześciolatkami, mimo że urodziły się w jednym roku kalendarzowym, istnieją ogromne różnice rozwojowe.*

Realizacja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2012 roku od 30-godzinnego szkolenia, dotyczącego m.in. zagadnień: psychologia małego dziecka, wielozmysłowość i polisensoryczność nauczania, adaptacja dziecka sześciolatka do warunków szkolnych, elementy oceniania kształtującego w ocenianiu na I etapie kształcenia oraz współpraca z rodzicami. Kolejnym etapem były organizowane od stycznia do kwietnia 2013 roku lekcje otwarte. Bogumiła Ogrodowczyk wraz z przedstawicielką płockiej delegatury Kuratorium Oświaty w Warszawie obserwowały i analizowały, jak zdobyta podczas szkoleń wiedza była



wykorzystywana w praktyce. Zadaniem nauczycieli było przeprowadzenie (obowiązkowo) w klasie I trzech lekcji otwartych – jednej z edukacji polonistycznej, jednej z edukacji matematycznej i jednej z języka obcego (jeśli nauczyciel go uczy), zgodnie z wcześniej przyjętym harmonogramem – oraz napisanie scenariuszy z przeprowadzonych zajęć wg określonego wzorca. Dodatkowo nauczyciele musieli przygotować przykładowe (cztery z jednej klasy) portfolio uczniów, w których znalazły się karty pracy, rysunki oraz inne przygotowane przez nauczyciela materiały-zadania. Tuż przed finałem, w maju 2013 roku odbyły się spotkania wizyjne i ewaluacja, a następnie komisja akredytacyjna oceniła, czy szkoły spełniły warunki umowy. W czerwcu odbyła się konferencja podsumowująca oraz uroczyste wręczenie certyfikatów.

Wiem, że niewiele wiem, ale się tego nie wstydzę

Dyrektorzy szkół i nauczyciele zgodnie podkreślają, że udział w projekcie przyniósł same korzyści w każdym z aspektów jego realizacji. Dzięki kompleksowej pomocy zdecydowanie łatwiej jest dostrzec potrzeby najmłodszych i jednocześnie najbardziej wymagających uczniów.

– Dzięki wsparciu merytorycznemu, szkoleniom, które się odbyły, seminariom i konsultacjom zupełnie zmienił się sposób myślenia i podejście nauczycieli do sześciolatków – zapewnia Elżbieta Marciniak, dyrektor Szkoły Podstawowej w Teodorowie. – Dotychczasowe metody pracy powodowały, że dzieci czuły się często znudzone, znużone, teraz lekcje prowadzone są w formie zabawy, na kolorowym dywaniku. Często obserwuję zajęcia i widzę, że taka metoda pracy bardzo dobrze wpływa na małych uczniów i przyswajanie przez nich nowych wiadomości.

Agnieszka Nowak i Marzena Kołodziejska, nauczycielki edukacji wczesnoszkolnej z tej samej szkoły, podkreślają, że dzieciom najbardziej spodobało się wspomniane wcześniej ocenianie kształtujące. – Na naszych lekcjach stosujemy listki i jajeczka w różnych kolorach – opowiadają. – Najjaśniejszy kolor listka świadczy o tym, że dziecko doskonale wszystko zrozumiało, ciemniejszy oznacza, że trzeba jeszcze nad czymś popracować. Oceny dokonują sami pierwszoklasiści, dzięki czemu nie denerwują się oceną wystawianą przez nauczyciela, tym co powie na ich temat. Same doskonale wiedzą, co jeszcze muszą zrobić, bez obaw przyznają się do tego nawet najlepsi uczniowie. To ich doskonale motywuje.

Wśród atutów projektu, na które zwracają uwagę wicedyrektor i nauczyciele ze Szkoły Pod-

stawowej nr 2 w Sierpcu, jest podniesienie kwalifikacji nauczycieli i poziomu nauki. – *Nowe metody i formy pracy z uczniem sześciolatkiem, szczególnie w sferze emocjonalno-rozwojowej, zdecydowanie pomagają w pracy z małymi dziećmi – tłumacza. – Dzięki temu sześciolatni pierwszoklasiści bez lęku przekraczają próg szkoły, stają się bardziej samodzielni, odpowiedzialni za podejmowane działania. Są zadowoleni, bo nie spędzają 45 minut tylko przy ławce, mają więcej swobody, więcej ruchu, a przecież tego właśnie potrzebuje sześciolatek. Nacisk położony jest na indywidualne traktowanie dziecka. Ponadto podczas szkoleń spotkaliśmy nauczycieli z różnych placówek, miejskich i wiejskich, mogliśmy wymienić się doświadczeniami i spostrzeżeniami z różnych punktów widzenia. Zintegrowaliśmy się i bardziej sobie ufamy – dodają.*

Podniesienie kwalifikacji, poznanie nowych, ciekawych metod pracy dostosowanych do wymagań i możliwości małych uczniów podkreślała również Dorota Goździńska, Anna Garwacka i Jadwiga Stasiak, nauczycielki edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej nr 21 z Zespołu Szkół nr 2 w Płocku. – *Dzięki wiedzy na temat obserwacji dziecka możemy łatwiej dostrzec i wyeliminować negatywne postawy uczniów, a z drugiej strony zastosować wzmocnienie pozytywne, tzn. doceniamy przede wszystkim wysiłek, a nie tylko osiągnięcia.*

Ewa Engler, Marzena Statkiewicz i Aldona Duchewicz ze Szkoły Podstawowej w Sikorzu zaznaczyły, że dzięki projektowi miały możliwość pogłębienia wiedzy na temat nowoczesnych metod pracy stymulujących wszystkie sfery aktywności dziecka, zyskały nowe spojrzenie na funkcjonowanie sześciolatka w szkole i pomysł na twórcze prowadzenie zajęć plastycznych i muzycznych. – *Udział w projekcie uświadomił nam, że nawet mimo długiego stażu pracy wciąż jeszcze czegoś nie wiemy, że warto się doskonalić – podkreśliła Ewa Engler.*

Wszyscy nauczyciele zwracają także uwagę na zdecydowanie lepsze relacje z rodzicami sześciolatek, którzy spokojniejsi o los swoich pociech bardziej ufają szkole. – *Wiedzą, że mogą na nas liczyć, uczestniczyli nawet w lekcjach otwartych i bardzo im się podobały – opowiadają Agnieszka Nowak i Marzena Kołodziejska, nauczycielki z Teodorowa.*

– *Przygotowani do przyjęcia sześciolatek w progi szkolne umożliwiamy im nie tylko szybsze zaadaptowanie w szkole, zmniejszamy lęk przed nieznanym, ale również budzimy w nich ciekawość, wzmacniamy wiarę we własne możliwości, dzięki czemu mają szansę na*

lepszy start – podsumowują nauczycielki ze Szkoły Podstawowej nr 21 w Płocku.

Crème de la crème edukacji wczesnoszkolnej

W czerwcu 2013 roku, podczas konferencji podsumowującej, nauczyciele otrzymali certyfikat **Nowoczesny i Profesjonalny Nauczyciel Sześciolatka**, a szkoły certyfikat **Szkoła Przyjazna Sześciolatкови**. Gośćmi byli m.in. Mazowiecki Wicekurator Oświaty Katarzyna Góralska, dyrektor płockiej delegatury Kuratorium Oświaty w Warszawie Agnieszka Wierzchowska oraz dyrektor Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli Jarosław Zaroń.

Spotkanie było okazją, by podziękować nauczycielom i dyrektorom szkół za udział w projekcie, ale również, by skupić się na efektach całorocznej pracy. O wynikach ewaluacji opowiedziała Bogumiła Ogrodowczyk, koordynator projektu. To, co najbardziej cieszy, to fakt, że 100% szkół, które ukończyły projekt, potwierdziło, iż dzięki niemu stały się Szkołami Przyjazynymi Sześciolatкови, a 100% nauczycieli, że są Nowoczesnymi i Profesjonalnymi Nauczycielami Sześciolatka. Jednocześnie zapewnili, że będą kontynuowali ideę Szkoły Przyjaznej Sześciolatкови m.in. poprzez wykorzystanie narzędzi TOC, zmianę systemu oceniania w klasie I, indywidualizację i pracę zespołową z wykorzystaniem gier oraz zabaw dostosowanych do dziecka sześciolatniego, a także przez dostosowanie tempa pracy do możliwości dzieci.

Jak podkreśliła Katarzyna Góralska, w skali Mazowsza projekt jest przedsięwzięciem niezwykłym i ma nadzieję, że będzie realizowany w całym województwie. Zapewniła, że działania były i nadal będą upowszechniane przez kuratorium. Wspomniała, że Ostrołęka już rozpoczyna projekt, zainteresowane są również Radom, Siedlce i Warszawa. – *Mam nadzieję, że ten projekt odmieni Państwa myślenie – zwróciła się na zakończenie do wszystkich uczestników projektu. – Dodał wiary w siebie i wzmocnił poczucie, że Państwa misja jest najważniejsza, bo Wy tworzyacie fundamenty pod dalszą edukację.*

Małgorzata Gasik jest specjalistą ds. promocji i informacji w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Płocku, koordynatorem projektu „Myślę – Rozumiem – Wiem. Zastosowanie technik TOC w uczeniu się”.